

กระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง โดยใช้ปัญหาเป็นฐานผ่านสถานการณ์การ
เมืองไทย เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1

โรงเรียนสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

Management process for learning citizenship using problem-based learning
through Thai political problems to promote Global Citizenship of Mattayom 4/1
in San Kamphaeng School

อนาวิน อินใจ¹ และ ชรินทร์ มั่งคั่ง^{2*}

Anawin Injai ¹ and Charin Mangkhang^{2*}

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่^{1,2}

Faculty of Education, Chiang Mai University, Thailand^{1,2}

E-mail: charin.mangkhang@cmu.ac.th²

Received February 20, 2023; Revised September 23, 2023; Accepted October 8, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อสร้างแผนการจัดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง โดยใช้ปัญหาเป็นฐานผ่านปัญหาการเมืองไทย เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนสันกำแพง 2) เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก โดยใช้ปัญหาเป็นฐานผ่านปัญหาการเมืองไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนสันกำแพง กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2565 จำนวน 14 คน ซึ่งได้มาด้วยการเลือกเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) เครื่องมือในการดำเนินการวิจัย ได้แก่ เรื่อง รู้จักการเมืองไทย และ สถานการณ์ปัญหาการเมืองไทย จำนวน 2 แผนการเรียนรู้รวมระยะเวลา แผนจัดการเรียนรู้ 6 ชั่วโมง 2) เครื่องมือรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินความเป็นพลเมืองโลก ประกอบแผนจัดการเรียนรู้

ผลจากการศึกษาพบว่า ผลจากการจัดการเรียนรู้ตามแผนจัดการเรียนรู้ นักเรียนทุกคน มีคะแนนจากการประเมินผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ กล่าวคือ นักเรียนเกิดพัฒนาการความเป็นพลเมืองโลก หลังจากดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนการสอน โดยวิเคราะห์สาเหตุและสรุปสาระสำคัญจากการศึกษาค้นคว้า และนำมาถกประเด็นร่วมกับผ่านปัญหาที่เลือกสู่ทางออกในการแก้ไข

ปัญหา ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 100 และคะแนนของนักเรียนแต่ละคนเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง หลังจากการจัดการเรียนรู้
ครบตามแผนการเรียนรู้

คำสำคัญ: วิธีการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน; ความเป็นพลเมืองโลก; ปัญหาการเมืองไทย; การจัดการ
เรียนรู้สังคมศึกษา

Abstract

This research article aims to 1) to create a learning management plan for civics subjects Using problems as a base through Thai political problems to promote global citizenship of students in grade 4/1 of San Kamphaeng School 2) To promote global citizenship Using problems as a base through Thai political problems of students in grade 4/1 of San Kamphaeng School The target group used in this research was students in 4/1 San Kamphaeng School Chiang Mai Province, Academic Year 2022, totaling 14 students, obtained by purposive sampling. Tools used in the research consisted of 1) research tools, namely Knowing Thai Politics and Situations of Thai Political Problems, amounting to 2 learning plans, including duration 6–hour learning plan

The results of the study found that Results from learning management according to the learning management plan Every student has a score on the assessment through the specified criteria, that is, the student develops a global citizenship after conducting the teaching and learning according to the teaching and learning plan. by analyzing the causes and summarizing the essence from the study and research And brought to discuss the issue together with the selected problem leading to a solution to the problem. which is the percentage and each student's score continued to increase After the learning management has completed according to the learning plan

Keywords: Problem–Based Teaching Methods; Global Citizenship; Thai Political Problems; Learning Management in Social Studies

บทนำ

ทุกสังคมบนโลกรวมถึงสังคมไทยล้วนมีความพลวัตทางสังคม จึงเป็นเรื่องปกติที่จะมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม วัฒนธรรม การเมือง และเศรษฐกิจ ยิ่งในยุคปัจจุบันนี้ที่เป็นยุคแห่งโลกาภิวัตน์ สังคมไทยและสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะจิตสำนึกความเป็นพลเมืองของคนในสังคมไทย ที่เริ่มผกผันตามการพัฒนาของกระแสโลกาภิวัตน์ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2555) ได้ให้

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ที่มีความสอดคล้องกันว่า ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน อันเนื่องมาจาก กระแสทุนนิยม และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทำให้ประเทศไทยต้องเร่งพัฒนาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและสามารถแข่งขัน กับนานาประเทศได้ ภายใต้สถานการณ์ดังกล่าวด้านหนึ่งส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนไทยให้เปลี่ยนแปลงไป ด้วย เช่น มีค่านิยมทางวัตถุสูงขึ้น เกิดการเอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง มากกว่าส่วนรวม และขาดคุณธรรม จริยธรรม เป็นต้น การส่งเสริมหรือพัฒนาความมีจิตสาธารณะจะช่วยให้ บุคคลคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม มากกว่าส่วนตน รวมถึงการใช้และการรักษาสິงของที่เป็นของส่วนรวมใน หลายระดับ ตั้งแต่ระดับ ครอบครัว ชุมชนและสังคมอีกด้วย

ระบบการศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อการการพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมต่อการ เปลี่ยนแปลง อย่างก้าวกระโดด สามารถดำเนินชีวิตอย่างมีทักษะและคุณภาพ สามารถการแก้ไข ปัญหาของชีวิตได้อย่างเหมาะสม การจัดการเรียนการสอนจึงจำเป็นต้อง ตอบสนองต่อความท้าทายที่ ต้องเผชิญอยู่ นโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมนักเรียน มีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มี ทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่าง ๆ ของโลก และสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะด้านความเป็นพลเมือง และการแก้ไขปัญหา ซึ่งสิ่งเหล่านี้ มีความเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต การอยู่ร่วมกันของสังคม การส่งเสริมทักษะความเป็นพลเมืองโลกของ นักเรียนในศตวรรษที่ 21 จึงจะทำให้ระบบการศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น และผู้เรียนเกิดการพัฒนาศักยภาพภายใต้ทัศนคติที่ดีละมีจิตสาธารณะ

ในปัจจุบันพบว่าการจัดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมืองไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ เนื่องจากครู ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้โดยการแก้ไขปัญหา และทักษะด้านความเป็นพลเมืองโลก ดังนั้นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่ใช้การแก้ไขปัญหาเป็นฐานโดย อาศัยบริบทสถานการณ์ของปัญหาการเมืองไทย เพื่อให้นักเรียนได้เกิดทักษะการพัฒนาและตักตวงการ แก้ไขปัญหาทางสังคมและส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก จึงเป็นบทเรียนสำคัญเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนา ศักยภาพการเรียนรู้ทั้งด้านวิชาการรวมไปถึงการพัฒนาทัศนคติและการปฏิบัติตามวิถีพลเมืองโลก สอดคล้องกับการจัดทำยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง พ.ศ.2553-2561 ซึ่งประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองสำหรับเด็ก และเยาวชน 2) การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองสำหรับผู้ใหญ่ ครอบครัว และชุมชน 3) การสร้างพลเมือง ในวงกว้าง และการสร้างความตระหนักในสังคมโดยใช้สื่อมวลชน และ 4) การเชื่อมประสานเครือข่าย ภาครัฐและ เอกชน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554) ยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษาเพื่อสร้าง ความเป็น

พลเมืองทั้ง 4 ยุทธศาสตร์นั้นไม่ได้มุ่งเน้นเพียงบทบาทของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง หากแต่มุ่งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกสถาบัน หน่วยงาน และองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึง ครอบครัวและชุมชน เพราะการจะพัฒนาความเป็นพลเมืองโลกให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้นั้นต้องอาศัย ความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานสำคัญในการจัดการศึกษาของประเทศจึงได้นำยุทธศาสตร์ดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยได้เริ่มต้นดำเนินการโรงเรียนมาตรฐานสากล (World-Class Standard School) ซึ่งเป็นโรงเรียนที่จัดหลักสูตรการเรียนการสอนเทียบเคียงกับมาตรฐานสากลเพื่อที่จะเป็นนวัตกรรมจัดการศึกษาอีกรูปแบบหนึ่งของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่นำมาใช้เป็นมาตรการเร่งด่วนในการยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยมีเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน คือ เป็นเลิศทางวิชาการ สื่อสารสองภาษา ล้ำหน้าทางความคิด ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ และร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, 2553) สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามในการนำหลักความรู้การพัฒนาศักยภาพผู้เรียนนอกจากจากความรู้ที่ควบคู่ไปกับความเป็นพลเมืองโลก ความรู้ที่มีอยู่ในเนื้อหาวิชาหน้าที่พลเมืองพลเมืองสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นและเกิดทักษะการแก้ไขปัญหาทั้งยังส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลกด้วย ซึ่งตรงกับวิสัยทัศน์ของประเทศไทยที่มุ่งสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วภายใต้ความเป็นพลเมืองโลกที่ส่งเสริมความเสมอภาคและความเท่าเทียมในสังคม สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS) ที่มุ่งหมายให้เกิดการพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดการพัฒนาได้อย่างยั่งยืน

จากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ตามเนื้อหาวิชาหน้าที่พลเมืองยังไม่เพียงพอต่อการพัฒนาศักยภาพด้านความคิดท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคม ผู้สอนต้องการส่งเสริมทักษะการแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์ทางสังคมและนำมาวิเคราะห์ประยุกต์ในการแก้ไขปัญหาจริง เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก ซึ่งทักษะดังกล่าวเป็นทักษะสำคัญที่ต้องเร่งพัฒนาศักยภาพผู้เรียน ที่ผู้วิจัยต้องทำการเพิ่มพัฒนาทักษะให้นักเรียนเกิดการ พัฒนา และเกิดการเปลี่ยนแปลงโดยทักษะความเป็นพลเมืองโลกถือว่ามีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจนำเอากระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมืองโดยใช้ปัญหาเป็นฐานผ่านปัญหาการเมืองการเมืองไทย เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก เพื่อให้นักเรียนเห็นและมีจิตสำนึกต่อการพัฒนาสังคมในลำดับต่อไป เกิดการตระหนักรู้ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีแนวทางโดยการนำเอาวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานผ่านปัญหาการเมืองไทย เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก ทำให้นักเรียนเข้าใจ และเรียนรู้การแก้ไขปัญหาผ่านสถานการณ์ต่างๆ มีความรับผิดชอบและมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สังคม ทำให้การดำรงชีวิตเป็นไป

อย่างราบรื่น สามารถเติบโตได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดทัศนคติความเป็นพลเมืองโลกอย่างมีคุณภาพ ตระหนักในหน้าที่และแก้ไขปัญหาสังคมและรับผิดชอบต่อสังคมได้อย่างสันติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างแผนการจัดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง โดยใช้ปัญหาเป็นฐานผ่านปัญหาการเมืองไทย เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนสันกำแพง
2. เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก โดยใช้ปัญหาเป็นฐานผ่านปัญหาการเมืองไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสันกำแพง

สมมติฐานการวิจัย

การจัดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนสันกำแพง โดยใช้ปัญหาเป็นฐานผ่านปัญหาการเมืองไทย จะสามารถส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลกได้

วิธีดำเนินการวิจัย

พื้นที่วิจัย, ประชากร/ตัวอย่าง

1. **พื้นที่วิจัย** โรงเรียนสันกำแพง ตั้งอยู่ที่ 172 หมู่ 7 ถนนชessar ตำบลทรายมูล อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ 50130 เป็นโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

2. **ประชากร/ตัวอย่าง** นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ภาค เรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 14 คน ที่มาจากการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purpose selection)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย

1) แผนการจัดการเรียนรู้ “รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สารหน้าที่พลเมือง หน่วย การเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ระบบการเมืองการปกครอง จำนวน 2 แผน (6 คาบเรียน)

2) แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษาโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ ปัญหาเป็นฐานผ่านปัญหาการเมืองไทย มีเกณฑ์แบ่งคุณภาพ 3 ระดับ คือ คุณภาพมาก คุณภาพปาน กลาง และคุณภาพน้อย

3) แบบประเมินความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 1 ชุด ต่อ 1 แผนการ จัดการเรียนรู้ มีเกณฑ์แบ่งคุณภาพ 4 ระดับ คือ ดีมาก ดี พอใช้ ปรับปรุง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนโดยประยุกต์และปรับใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน คือ ขั้น วางแผน (Plan) ขั้นลงมือปฏิบัติตามแผน (Action) ขั้นสังเกตและรวบรวมข้อมูล (Observe) และขั้น สะท้อนผลปฏิบัติการ (Reflect) เพื่อวางแผนการสอนครั้งต่อไป หรือ P-A-O-R

1. ขั้นวางแผน (Plan) เริ่มจากวางแผนการพัฒนาส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับปัญหาการเมืองไทยของนักเรียน โดยศึกษารวบรวมข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียน กำหนดเป้าหมาย วิธีการ และเครื่องมือในการพัฒนา

2. ขั้นปฏิบัติและรวบรวมข้อมูล (Act and Observe หรือ Do and Check) ประกอบด้วย

2.1 การปฏิบัติการสอน คือการดำเนินการตามแผนที่วางไว้ ซึ่งในการปฏิบัติการสอน ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้นออกเป็น 2 ส่วน จำนวน 2 แผนจัดการเรียนรู้ แผนละ 3 ชั่วโมง

2.2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวัดและประเมินผลรายชั่วโมง ในรูปแบบของ คะแนนเก็บ ซึ่งวัดและประเมินผลจากการทำกิจกรรม

2.2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวัดและประเมินผลจากชิ้นงานหลังเรียน

2.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการประเมินพฤติกรรมในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ โดยมีวิธีการคือพิจารณาจากผลการรวบรวมข้อมูล พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนของชั่วโมงเรียนที่ผ่านมา ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ การจัด กิจกรรม การนำเข้าสู่บทเรียน และการสรุปบทเรียน สื่อ/อุปกรณ์ประกอบการสอนและเวลา ที่จะสอน มาปรับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ในแผนการเรียนรู้ในชั่วโมงต่อไป

2.2 การประเมินและวิจารณ์การเรียนการสอน พิจารณาถึงผลที่ได้จากการวัดความรู้ความสามารถว่าผู้เรียนผ่าน/ไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดไว้ จำนวนเท่าใด เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอน โดยการใช้ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน แล้วนำมาวิเคราะห์ความเป็นพลเมืองโลก

3. ขั้นทบทวนและประเมินผล (Reflect) หรือปฏิบัติการปรับปรุงแก้ไข (Action) ทบทวนและประเมินผลจากชิ้นงานจากการประเมินทักษะความคิดสร้างสรรค์ผ่าน การ สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์แบบบันทึกหลังการสอนของผู้สอน เพื่อปรับแผนการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนในครั้งต่อไปให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ตีความออกมาเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง โดยใช้ปัญหาเป็นฐานผ่านปัญหาการเมืองไทย เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ซึ่งหากมีค่าเฉลี่ย ≥ 0.5 สามารถนำไปใช้ได้

ตอนที่ 2 ผลการประเมินผลความเป็นพลเมืองโลก โดยใช้ปัญหาเป็นฐานผ่าน ปัญหาการเมืองไทย ซึ่งผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินทักษะการคิดเชิงพหุทรรศน์วัดจากชิ้นงานของนักเรียน นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เชิงสถิติพรรณนา (Descriptive Statistic) โดยการแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติจะวิเคราะห์ผลเป็นค่าเฉลี่ย แล้วแปลผลเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพโดยมีเกณฑ์ 4 ระดับ คือ ดีมาก ดี พอใช้ ปรับปรุง

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อสร้างแผนการจัดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง โดยใช้ปัญหาเป็นฐานผ่าน ปัญหาการเมืองไทย เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนสันกำแพง พบว่า ผลการประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง วิเคราะห์การเมืองไทย และนักพลเมืองน้อยกับทางออกแบบใหม่ อยู่ในระดับมีคุณภาพมาก แสดงรายละเอียดได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	ระดับคุณภาพ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	1	0.94	นำไปใช้ได้
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2		0.95	นำไปใช้ได้

จากตารางที่ 1 พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 – 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.94 และ 0.95 ตามลำดับ ทั้ง 2 แผนอยู่ในเกณฑ์การประเมิน มากกว่า 0.5 สามารถนำไปใช้สำหรับการจัดการเรียนรู้ได้

วัตถุประสงค์ที่ 2 การส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนสันกำแพง เชียงใหม่ ผ่านการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน ซึ่งผลการประเมิน อยู่ในระดับนำไปใช้ได้ แสดงรายละเอียดดังตาราง

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนสันกำแพง เชียงใหม่ จากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-2

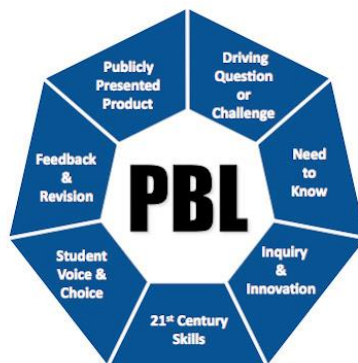
ความเป็นพลเมืองโลก	คะแนนเต็ม	ร้อยละ	ระดับคุณภาพ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	20	80	ดีมาก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2	20	79.5	ดี

จากตารางที่ 2 พบว่า หลังจากการจัดการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานผ่านปัญหาการเมืองไทย ผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยความเป็นพลเมืองโลกผ่านการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-2 อยู่ที่ร้อยละ 80 และ 79.5 ตามลำดับ คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยทั้งหมดอยู่ที่ร้อยละ 79.75 คะแนน จากคะแนนเต็ม

100 คะแนน อยู่ในเกณฑ์คุณภาพระดับดี ซึ่งนักเรียนสามารถเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาได้หลากหลาย มุมมอง สามารถให้เหตุผลที่ใช้ในการมองสาเหตุของปัญหาในแต่ละมุมมองของนักเรียน แล้วสร้างสรรค์ออกมาในรูปแบบของชิ้นงานที่มีความแตกต่าง สวยงามและมีการเสนอมุมมองคำตอบที่หลากหลายได้

อภิปรายผลการวิจัย

กระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง โดยใช้ปัญหาเป็นฐานผ่านปัญหาการเมืองไทย เพื่อ ส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนสันกำแพง พบว่านักเรียน ซึ่งเป็น กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 14 คน สามารถทำใบงานที่ 1 เรื่อง “วิเคราะห์ปัญหาการเมืองไทย” และใบงานกิจกรรมกลุ่มที่ 2 เรื่อง “นักพลเมืองน้อยกับทางออกแบบใหม่” โดยได้แนวทางการสอนแบบปัญหาเป็นฐาน และคู่มือเครื่องมือ เรียกว่า ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา เป็นขั้นที่ผู้สอนจัดสถานการณ์ต่าง ๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและมองเห็นปัญหา สามารถกำหนดสิ่งที่ปัญหาที่ผู้เรียนอยากรู้ อยากเรียนได้และเกิดความสนใจที่ค้นคำตอบ

ขั้นที่ 2 ทำความเข้าใจกับปัญหา ผู้เรียนทำความเข้าใจปัญหาที่ต้องเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องอธิบายสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาได้

ขั้นที่ 3 ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ผู้เรียนกำหนดสิ่งที่ต้องเรียนดำเนินการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ด้วยวิธีการหลากหลาย

ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ความรู้ สรุปและประเมินค่าของคำตอบ ผู้เรียนแต่ละกลุ่มสรุปผลงานของกลุ่มตนเองและประเมินผลงานว่าข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้ามีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด

ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินค่าของคำตอบ ผู้เรียนแต่ละกลุ่มสรุปผลงานของกลุ่มตนเองและประเมินผลงานว่าข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้ามีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด โดยพยายามตรวจสอบแนวคิดภายในกลุ่มของตนเองอย่างอิสระ ทุกกลุ่มช่วยกันสรุปองค์ความรู้ในภาพรวมของปัญหาอีกครั้ง

ขั้นที่ 6 นำเสนอและประเมินผลงาน ผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้มาจัดระบบองค์ความรู้และนำเสนอเป็นผลงานในรูปแบบที่หลากหลาย ผู้เรียนทุกกลุ่มรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาร่วมกันประเมินผลงาน

เพื่อประเมินผลความเป็นพลเมืองโลกได้ เนื่องจากนักเรียนมีผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ระดับดีไปจนถึงระดับดีมาก ซึ่งนักเรียนทุกคนนั้นอยู่ในระดับที่ผ่านเกณฑ์ และมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 79.75 แสดงให้เห็นว่านักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายทุกคนสามารถพัฒนาความเป็นพลเมืองโลก โดยใช้ปัญหาเป็นฐานผ่านปัญหาการเมืองไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนสันกำแพง ในรายวิชาส31102 สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สารหน้าที่พลเมือง ซึ่งผลที่ปรากฏมาจากการทำวิจัยในครั้งนี้ ทำให้นักเรียนเกิดความเป็นพลเมืองโลก กล่าวคือ นักเรียนมีกระบวนการวางแผน การวิเคราะห์และทักษะการแก้ไขปัญหาให้สำเร็จตาม วัตถุประสงค์ โดยอาศัยความสามารถในการทำความเข้าใจในสาเหตุปัญหาการเมืองไทยผ่านเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมืองในอดีต และเงื่อนไขของปัญหา เพื่อนำมาสู่ความเป็นพลเมืองโลกอย่างยั่งยืน มองเห็นคุณค่า เข้าใจ ตระหนัก ในหลักการ นโยบาย และบทบาทหน้าที่ที่ดำรงถึงความยั่งยืนและรับผิดชอบต่อสังคม แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ โดยนักเรียนสามารถอธิบาย แลกเปลี่ยน หรือสรุปสาระสำคัญของความรู้ดังกล่าวออกมาในรูปแบบของใบงาน ซึ่งทำให้นักเรียนได้ เกิดการเรียนรู้ข้อมูล องค์ความรู้ในรายวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยตนเอง

สรุป

จากการศึกษาวิจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง โดยใช้ปัญหาเป็นฐานผ่านปัญหาการเมืองไทย เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนสันกำแพง ในรายวิชาส31102 สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สารหน้าที่พลเมือง และนักเรียนได้ทำใบงานที่ 1 เรื่อง “วิเคราะห์ปัญหาการเมืองไทย” และใบงานกิจกรรมกลุ่มที่ 2 เรื่อง “นักพลเมืองน้อยกับทางออกแบบใหม่” เพื่อประเมินผลการพัฒนาทักษะการจัดการโดยนำมา เทียบเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ซึ่งก็คือ ถ้าได้ผลคะแนนอยู่ที่ร้อยละ 80 ขึ้นไป คือผ่านเกณฑ์ระดับดีมาก ถ้าได้ผล คะแนนอยู่ที่ร้อยละ 65 – 79 คือผ่านเกณฑ์ระดับดี ถ้าได้ผลคะแนนอยู่ที่ร้อยละ 0 – 64 คือผ่านเกณฑ์ระดับพอใช้ แต่ถ้าได้ผลคะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50 คือไม่ผ่านเกณฑ์ พบว่า กลุ่มเป้าหมายจำนวน 14 คน มีผลคะแนนในการทำใบงานที่ 1 และใบงานที่ 2 จากการนำคะแนนมา เปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินความคิดรวบยอดสรุปผลได้ดังนี้ 1) นักเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ระดับดี มาก คือร้อยละ 80 ขึ้นไป จำนวน 9 2) นักเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คือร้อยละ 65 – 79 จำนวน 5 คน ซึ่งหากวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของแผนการจัดการเรียนรู้ว่าจะสรุปได้ว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนสันกำแพง จำนวน 14 คนนั้นสามารถพัฒนาความเป็นพลเมืองโลก ที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง และนักเรียนทุกคนนั้นอยู่ในระดับที่ผ่านเกณฑ์

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานวิจัย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการนำผลการวิจัยไปใช้ และการศึกษาค้นคว้าหรือทำการวิจัยต่อไปในอนาคต ดังนี้ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้สอนจะต้องศึกษารูปแบบของการเมืองไทย เข้าใจสถานการณ์ สาเหตุของปัญหาการเมืองไทยอย่างถ่องแท้ รวมถึงแนวคิดและทัศนคติทางการเมืองที่ไม่ชี้นำนักเรียน การวางแนวทางข้อคิดให้นักเรียนได้เป็นผู้คิด

2. การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนควรจัดให้นักเรียนทุกคนสามารถเข้าถึงกิจกรรม การเรียนรู้ได้ทุกคนเพื่อให้นักเรียนสามารถเปิดประเด็นการเรียนรู้ที่จะทำไปสู่การแก้ปัญหาเชิงวิเคราะห์ การหาสาเหตุการแก้ไขปัญหาในเชิงประสบการณ์ และควรจัดกิจกรรมการเรียนให้มีความหลากหลายเพื่อให้ นักเรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาการเรียนรู้ได้มากยิ่งขึ้น

3. ในการนำเนินการจัดการเรียนการสอนควรจัดกิจกรรมในช่วงเวลาที่เหมาะสมเพื่อให้ นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่และครบถ้วนตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ซึ่งจะให้นักเรียน ได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้มากที่สุด

4. ก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานผู้สอนควรศึกษาบริบทของปัญหานั้น ๆ เพื่อ เข้าใจสาเหตุ และปัญหาการเมือง และความเหมาะสมหรือสามารถนำมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายในอนาคตได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การออกแบบสื่อการเรียนรู้และการยกตัวอย่างสถานการณ์การวิเคราะห์ ควรจะพิจารณาถึงระดับการเรียนรู้ ของนักเรียนด้วยว่านักเรียนในระดับการเรียนรู้ระดับใดที่เหมาะสมกับการเรียนรู้

2. ก่อนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนควรวิเคราะห์ถึงความเหมาะสมและ สอดคล้องระหว่าง รูปแบบของการจัดการเรียนรู้และเนื้อหาระ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของเรื่องที่เรียน เพื่อให้ การจัดการเรียนรู้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียนมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- กมลฉัตร กล่อมอ้อม. (2560). การจัดการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) รายวิชาการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรสำหรับนักศึกษาวิชชาชีพครู. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 11(2), 179–192.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์.(2555). 80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตปอเรชั่น.
- เชษฐภูมิ วรรณไพศาล. (2563). การวิจัยทางสังคมศึกษา: หลักการและการประยุกต์. พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทิตนา แคมมณี. (2545). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้ เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีธ จันทรมมทัตต์ และพระมหาหรรษา ธมฺมหาโส. (2563). การศึกษาวิเคราะห์เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติเชิงพุทธบูรณาการ. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์, 8, S187.
- ธีรวิมล เอกะกุล. (2550). การวิจัยเชิงปฏิบัติการ : องค์ความรู้และการประยุกต์ใช้. วารสารครุทัศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 19(9), 67-74.
- พงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์. (2553). ชุมชน ท้องถิ่น รัฐ: ความสัมพันธ์ที่มีต่อการปกครองท้องถิ่น. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ, 5(8), 16-35.
- ทองใบ ธีรนนท์ทางกูร. (2561). พลเมืองโลกในกระแสโลกาภิวัตน์. สืบค้นเมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <http://supsupra.blogspot.com/2018/06/global>
- ยาใจ พงษ์บริบูรณ์.(2537). การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research). วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 17(2), 11-15.
- วรรณดี สุทธินรากร. (2556). การวิจัยเชิงปฏิบัติการ การวิจัยเพื่อเสริภาพและการสรรค์สร้าง. กรุงเทพฯ: สยามปริทัศน์.
- วิศาล ศรีมหาวิโร. (2553). วัฒนธรรมการเมืองและทัศนคติที่มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนภาคใต้: กรณีศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 3(2), 66.
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2553). แนวทางการดำเนินงานโรงเรียน มาตรฐานสากล. กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย.
- Kemmis, S. and McTaggart, R. (1990). *The action research planner*. Geelong: Deakin University Press.